

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1852

Vragen van het lid **Van Raak** (SP) aan de Ministers van Justitie en Veiligheid en van Financiën en de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *een schikking met KPMG* (ingezonden 25 januari 2019).

Antwoord van Minister **Grapperhaus** (Justitie en Veiligheid), mede namens de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de Minister van Financiën (ontvangen 14 maart 2019) Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2018–2019, nr. 1625.

Vraag 1

Kunt u uitleggen waarom KPMG Accountancy Services BV op Curaçao is weggekomen met een boete van zo'n 38.000 euro, voor betrokkenheid bij het witwassen van ongeveer 322 miljoen dollar?¹

Vraag 2

Waarom is niet gewacht met deze boete of schikking totdat de strafrechtelijke onderzoeken «Cymbal» en «Troja», waar KPMG bij is betrokken, zijn afgerond?

Antwoord 1 en 2

Het OM Curaçao heeft in het bijgevoegd persbericht de redenen voor het aanbieden van een transactie aan KPMG Accountancy Services BV (hierna: KPMG AAS) uiteengezet. Het is in dit geval aan het OM Curaçao om te beslissen of in een individuele strafzaak tot vervolging van de verdachte wordt overgegaan en welke afdoeningsmodaliteit passend en geboden is. Het past mij als Minister van Justitie en Veiligheid van Nederland niet om te treden in de oordeelsvorming van het OM Curaçao, dat onder verantwoordelijkheid van mijn ambtsgenoot van Curaçao valt. In zijn algemeenheid vind ik wel dat dient te worden voorzien in een strafrechtelijk aanpak daar waar er sprake is van (het faciliteren van) witwassen. Maar het is in dit concrete geval als gezegd aan het OM Curaçao om daarover te beslissen.

Vraag 3

Deelt u de opvatting dat in dit onderzoek een rol is weggelegd voor het openbaar ministerie (OM) van Curaçao, Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius en Saba, maar ook van het OM in Nederland?

¹ <https://koninkrijksrelaties.nu/2019/01/22/om-curacao-treft-schikking-met-kpmg/>

Vraag 4

Is er overleg geweest tussen het OM van Curaçao, Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius en Saba en het OM in Nederland? Wanneer was u op de hoogte van deze mini-boete? Wat is hiervan uw waardering?

Antwoord 3 en 4

Het is aan het OM Curaçao om te beoordelen of samenwerking in een onderzoek naar strafbare feiten al dan niet benodigd is. Het past mij als Nederlandse Minister van Justitie en Veiligheid niet om te treden in die oordeelsvorming.

Het Nederlandse OM heeft mij laten weten dat zij, voordat het persbericht door het OM Curaçao werd gepubliceerd, in kennis is gesteld van dit persbericht en daarmee dus van de tot stand gekomen transactie. Het Nederlandse OM is verder niet betrokken geweest bij de totstandkoming van de transactie op Curaçao.

Ik ben door middel van de berichtgeving in de media op de hoogte geraakt van de transactie. Zoals reeds aangegeven, leid ik uit het door het OM Curaçao gepubliceerde persbericht af dat het OM Curaçao van oordeel is dat er goede redenen waren om KPMG AAS een transactie aan te bieden. Het is aan het OM Curaçao om te beslissen of in een individuele strafzaak tot vervolging van de verdachte wordt overgegaan en welke afdoeningsmodaliteit passend en geboden is. Het past mij als Minister van Justitie en Veiligheid van Nederland niet om te treden in de oordeelsvorming van het OM Curaçao.

Vraag 5

Kent u de kritiek op de schikking met ING, die leidde tot verontwaardiging in de Nederlandse samenleving en boosheid in het Nederlandse parlement? Waarom is toch opnieuw gekozen voor een mini-boete?

Vraag 6

Betekent deze boete dat verder geen onderzoek wordt gedaan naar de rol van KPMG Accountancy Services BV in het «dollarwassen» door Venezolanen?

Antwoord 5 en 6

Ja, ik ben bekend met de kritiek op de transactie met de ING.

Het is aan het OM Curaçao om te beoordelen naar welke feiten een strafrechtelijk onderzoek wordt ingesteld en indien in een strafzaak tot vervolging wordt overgegaan welke afdoeningsmodaliteit passend en geboden is. Zoals reeds aangegeven, leid ik uit het door het OM Curaçao gepubliceerde persbericht af dat het OM Curaçao van oordeel is dat er goede redenen waren om KPMG AAS een transactie aan te bieden. Het past mij als Minister van Justitie en Veiligheid van Nederland niet om te treden in de oordeelsvorming van het OM Curaçao.

Vraag 7

Deelt u de opvatting dat accountant KPMG haar «poortwachtersfunctie» ernstig heeft verwaarloosd? Deelt u de opvatting dat KPMG criminele activiteiten mede mogelijk heeft gemaakt?

Antwoord 7

Uit het bijgevoegde persbericht leid ik af dat het OM Curaçao heeft vastgesteld dat KPMG AAS verdachten in de strafrechtelijke onderzoeken Troja en Cymbal heeft gefaciliteerd bij de criminele activiteiten waarvoor die verdachten nu worden vervolgd. Financiële dienstverleners en accountants zoals KPMG AAS fungeren als poortwachter van de financiële sector en hebben een belangrijke rol in de signalering van witwassen, de financiering van terrorisme en ander maatschappelijk onbetamelijk gedrag. Het betreft hier echter organisaties die onder toezicht van de autoriteiten op Curaçao vallen en het is derhalve aan hen om te bepalen of KPMG AAS criminele activiteiten mede mogelijk heeft gemaakt.

Vraag 8

Klopt het dat de Caribische tak van KPMG per 1 januari is opgeheven, maar veel activiteiten ondertussen zijn overgenomen door concurrent Ernst & Young (EY)?

Vraag 9

Is bij deze overname onderzoek gedaan naar het gebrekkig functioneren van de «poortwachtersfunctie» door KPMG bij andere klanten? Zo nee, hoe kunt u verzekeren dat dit soort praktijken daadwerkelijk is gestopt?

Antwoord 8 en 9

Uit mediaberichtgeving² maak ik op dat KPMG Dutch Caribbean, waaronder onder meer KPMG AAS valt, per 01-01-2019 niet langer deel uitmaakt van het internationale KPMG netwerk. Uit deze berichtgeving maak ik ook op dat KPMG Dutch Caribbean ervoor heeft gekozen zelfstandig verder te gaan onder de naam KDC interim-. KPMG Dutch Caribbean valt niet onder Nederlands toezicht. Ik beschik derhalve niet over informatie over een eventuele overname, al dan niet van de activiteiten van de Caribische tak van KPMG door EY. Het is aan de eventuele overnemende partij en voor zover relevant aan de autoriteiten in Curaçao om onderzoek te doen naar een eventuele overname en het functioneren van de poortwachtersfunctie.

Vraag 10

Klopt het dat telecombedrijf UTS (of haar opvolger) volledig is gestopt met het faciliteren van (illegale) online goksites, of geldt dit alleen voor de speciale economische zones (e-zones)?

Antwoord 10

Het telecombedrijf UTS op Curaçao valt niet onder het toezicht in Nederland. Ik beschik dan ook niet over de door u gevraagde informatie. Het is aan de autoriteiten in Curaçao om onderzoek te doen naar dan wel toezicht te houden op de activiteiten van dit telecombedrijf.

² https://www.managementenconsulting.nl/nieuws/algemeen/kpmg-dutch-caribbean-voorlopig-zelfstandig-door-als-kdc-interim_7426

PERSBERICHT

KPMG Accounting Advisory Services B.V. (KPMG AAS) heeft een door de officier van justitie van het Parket Procureur-Generaal van Curaçao, Sint Maarten en Bonaire, Sint Eustatius en Saba (OM) aangeboden transactie in de vorm van betaling van 250.000 NAF, waarvan 175.000 voorwaardelijk, geaccepteerd. Het OM verwijt KPMG AAS dat zij verdachten in de strafrechtelijke onderzoeken Troja en Cymbal heeft gefaciliteerd bij de criminele activiteiten waarvoor die verdachten nu vervolgd worden.

Onderzoek Turquoise

In Nederland en Curaçao worden meerdere personen vervolgd in de zaken Cymbal en Troja. Deze personen worden vervolgd omdat zij verdacht worden van witwassen door middel van het zogenaamde «dollar-swipen» of «dollar-toerisme». Door middel van ongeveer 1 miljoen transacties met creditcards is aan – met name Venezolaanse – toeristen gedurende de jaren 2004–2014 in totaal 320 miljoen dollar contant geld uitbetaald. Deze transacties werden in de boeken van de onderneming die hierin een spilfunctie vervulde, Caribbean Distributors Group NV (CDG), verhuuld als aankopen van kleding of medicijnen.

In het onderzoek Turquoise onderzoekt het OM samen met het Team Bestrijding Ondernijning (TBO) de rol die financiële dienstverleners hebben gespeeld in het faciliteren van deze activiteiten. Deze financiële dienstverleners (accountants en belastingadviseurs) zijn niet alleen ondernemingen die winst willen maken, zij fungeren ook als «poortwachters» die de integriteit, stabiliteit en reputatie van de financiële sector beschermen en witwassen moeten signaleren.

KPMG AAS heeft voor CDG NV voor de jaren 2004–2009 de jaarrekeningen samengesteld. Deze jaarrekeningen hebben een belangrijke rol gehad in de modus operandi van het plegen van de strafbare feiten door de verdachten die nu vervolgd worden in de onderzoeken Cymbal en Troja. Zo zijn deze jaarrekeningen gebruikt bij het doen van fiscale aangiften winstbelasting bij de Curaçaose Belastingdienst en voor het aanvragen van pin-terminals bij Creditcard providers.

KPMG AAS stelde de jaarrekeningen van CDG NV op basis van door deze klant aangereikte gegevens alleen samen en controleerde deze niet. Het OM verwijt KPMG AAS dat zij in die jaarrekeningen nooit melding heeft gemaakt van de «dollar»-activiteiten terwijl zij daar volgens het OM wel van op de hoogte was, noch dat zij er bij CDG NV op heeft aangedrongen daar melding van te maken in haar jaarverslagen. Tevens zijn de door CDG NV gepresenteerde winstmarges in de jaarrekening niet juist. Op deze wijze heeft KPMG AAS haar poortwachtersfunctie ernstig verwaarloosd en mede ten gevolge daarvan heeft CDG NV tot 2009 meer dan 2 miljoen NAF te weinig belasting betaald.

Redenen voor een transactie

Het OM is van oordeel dat er daarnaast ook sprake is van bewijsbaar strafbaar handelen, in de vorm van in ieder geval (medeplegen) van valsheid in geschrift en medeplegen van dan wel medeplichtigheid aan het doen van onjuiste belastingaangiften.

Het OM is van oordeel dat er goede redenen zijn om de vervolging van KPMG AAS met een transactie af te doen.

KPMG Curaçao heeft na het bekend worden met de feiten die zich tot 2009 binnen KPMG AAS hebben afgespeeld, deze zelf onderzocht en meegewerkt met onderzoek naar deze feiten, die dateren van jaren geleden. De personen die bij KPMG AAS direct verantwoordelijk zijn geweest voor hetgeen door het OM en TBO wordt onderzocht zijn al langere tijd niet meer werkzaam bij de KPMG-organisatie.

Daarbij komt dat KPMG AAS de werkzaamheden waarin de onderhavige feiten zich hebben afgespeeld al in 2016 heeft afgestoten en dat CDG NV al 9 jaar geen klant meer is; bovendien heeft KPMG AAS in de loop der jaren na 2009 zijn compliance procedures sterk aangescherpt en verbeterd. Tenslotte heeft KPMG AAS relatief beperkte omzet gehaald op het bijstaan van CDG NV bij het samenstellen van de jaarrekeningen, het gaat daarbij om

een bedrag van in totaal ongeveer 75.000 NAF, gezien over de gehele onderzoeksperiode van 6 jaar.

Inhoud van de transactie

Dit alles overwegende houdt de transactie met KPMG AAS in dat zij een geldbedrag zal betalen van 250.000 NAF, waarvan 175.000 NAF wordt opgeschort onder de voorwaarde dat KPMG AAS (of haar rechtsopvolgster) gedurende een periode van 2 jaar na verschijnen van dit persbericht geen strafbare feiten pleegt. Als KPMG AAS in de komende twee jaar geen strafbare feiten pleegt betaalt zij dus een bedrag van 75.000 NAF. Daarnaast maakt de publicatie van dit persbericht ook deel uit van de transactie.